

CIncipit clavis sanatiois elaborata per venerabilem vi-
rum magistrum Simonem Januensem domini pape sub-
dyaconum et capellum medicum quodaz felicis recorda-
tionis domini Nicolai pape quarti qui fuit primus de ordi-
ne minorum.

Omnia suo preci-
puo dno
magistro Lapano dñi pa-
pe capellano canonico Pa-
risiensi: Simon Januen-
sis subdyaconus seipsum
ex debito comedat. Opu-
sculum iam dudum a vo-
bis postulatum quasi quid
utile continens eus qnta
potui diligenter qlitercūqz
ad finē vlgz perdiximus
igenio vestro dirigere cē
stui iudicandū: et si suppli-
ci rogatiū defandacia et corrīgendum: dūmodo tñ phie-
culmen ad hō vilia non dēdigneſt descendere. Nec certe
mibi deest ab imperio vestro prelūptio. Nam vos ipse
hoc ipsum mihi iussistis. Magnas enī in eo partē vestras
sentio. Et si calūniable quicqz cōtinet nō minus vobis qz
mibi habetis ignoscere. cognoscēbatis nāqz cui ioperastis.
Porro si quid utile cōtinet vobis escribendū ē. possesso
enī vestra ē et opus et auctor. Subscripta prefatio nō vo-
bis vt vobis dirigis. sed vt cū ceteris si liber et vt liber in
publicum dirigatis.

Venerabili viro magro Simoni Januensi dñi
pape subdyacono et capellano canonico ro-
thomagensi amico suo carissimo tanqz fratri:
Lapanus eiusdem dñi pape capellanus cano-
nicus parisiensis salutē et quicqz est obtabile
sane menti. Grāde donū nūp a caritate vīa
recepī per religiosuz virū priorē de pauerano: qd fuita me
cū tanta locūditate receptū: cū quāto desiderio fuerat dī-
tius expectāt. Diffisitio enī mibi clauē sanatiois: sine qz
apud latīnos nō vigeat ars de igitur sanitatis. Ego. n. vīz
librū sic titulauī. Clavis sanatiois elaborata p magrū si-
monē Januē dñi pape subdyaconū et capellānū: medicū
quondam felicis memorie dñi Nicolai pape quarti: q fuit pīm
de ordine minorū. Quippe quēad modū p clauē ē igreſius
in domī: ita p librū vīm est ingressus in cognitione curaz
egritudinū. Nā p ipm iuueniunt res ad hanc curā necē: sic
in domo per clauē aperta iuueniunt res vībus humanis
accō node. Sed in magnā admirationē mībi venit prefa-
ti libri editio: in quo contineſt rerū de quib⁹ agitur vīlis
valde diſtictio et dictio irrefragabilis certitudo. Et quā-
tus apud nos sit librū copia copiosa: singularē tñ donū
dei reputo qz ea per vos cum tanta potuerit conuenientia
per inuicē copulari. Non est enī vīlitas occultāda ne me
rito fiatis similiſ seruo neqz q talentū recepū a dño suo
abiens fodit sub terra. Presertim cum veritas ipsa dicat
opotēti retribuere: Nec absone: qz nibil habem⁹ qd ab il-
la veritate nō acceperimus dicēte apostolo. Quid habes
qd nō accepiſti. Neqz timeatis si liber vester pcedit ini-
lucē: qn̄ tot⁹ lucidus est: et in eo tenebre nulle sunt. Et quā-
forſan niteſ aliqd ei⁹ ifringere: cadet sub robore testū in-
ductorum. Haudete igz charissime dñ magno vīligi⁹ la-
bore: que pro illius operis compilationē portantis: qm̄ lati-
nitatē docuistis exercere per necessariū ingenii sanitatis
circa qd versat tota scīa medicie: qz sicut ars nō hz effectū
sine artifice qui habeat iuuenientia instrumēta: sic nec me
dic⁹ sanare potest si non habeat rerum quas in lucem po-

sufficiat notitiam plenioram.
Cognita non plene medicine nomina rerum.
Promere proposui quo viget artis opus.
Si quātum volui tandem non posse negauit:
Ad veniam satis hoc voluisse satis.

Ptabat. S. discere et docere posse res sine nomib⁹. p dīrys
o Nemo parvū existimet a noī ignorantia decipi. pulmūz
Turbabatur parūper. S. ob nominū controvērſiā
oxiri litigii. Contreniscat mens medici ab eozūdē errore
tam sc̄ientie p̄prie q̄ egrī vite iminere periculūz. Sunt
medicinarū simpliciū ciboz ve multa peregrina vocabu-
la: quoqz quedā a greca: quedā vero ab arabica ligua de-
ducta sunt. Nonnulla et q̄qz latina varietate idiomatiū du-
bita: ad quoqz oīum agnitione non opus est assertione faci-
li sed deliberato iudicio: vt neglegi modo graue et
irreparabile occurrat dispidiū. Quid das languenti et a
te vitam sperati qd nescias. Cū exhibes p̄salutari morti-
ferū putas ignauiam excusatori refugii. Nō est tā p̄i hu-
mana conditio vt e manu incurie vita dependeat. Nescio
in opere medicie cuius magis necessaria sit cognitio qz q
humanis proſit vel obſit corporib⁹. hec a simplicib⁹ medi-
cīnis et cibis hz origine: et velut a primis elemētis funda-
mina hec ſciri op̄s per noīa. nā ſine p̄prio noīe quicqz vi-
rite cognosc̄i. Quāp ad horū ſcientie indagationē iugi et
iportuno ſtudio meipsum prebui: vt per trīginta ferme an-
nos quicqz ad id fieri potuit non obmis̄. Et q̄to minūs
ſufficiēt ad tale me reperi: tanto effusus in requiesca la-
boribus me ſubgei: vt videlz q̄ inuenērā ſcripto redigerē:
ac vīlitali publice cōmodare: et id ipsū ſolū mībi tanti la-
boris pīmūz destinaui. Est nāqz tā ad errores affuetos qz
ad emergentes corrīgendas: vt arbitror: ſatis valens opu-
ſculum in quo nō mō nomē per noīa: verū et per ipsas de-
ſcriptiones rerū quarūcūqz potui declarationē ſum cona-
tus exprimere. atqz clarissimop̄ antiquoz auctoritatibus
subfulcire. quo legimine increduloz puto evitasse calūmā.
Et si non oīa vt velle elucidaueri: viam tñ huic ad deficiē-
tiū ſupplemētu quis ſedulus explorator: habebit. Et q̄tū
auctoritatib⁹ ē initendū primo auctores referaz quoqz ad
hō robur ſepe reuoluti volumina. Prīmū ex grecis Dyas.
liber p̄ducāt hūc. Hūc p̄hemio. vi. dī ſimplicib⁹ medicis
ob⁹ prefert laude his qui de bac mā cōſcripterūt. verū
liber eius qui ab antiquo in latīnum habet a pīmo exemplari
differt. Nam hic per alphabetū in latīnum ordinat⁹ ē. Ille
vero in. v. librī distinc⁹ vt per ip̄i⁹ p̄hemīū demōstraſ.
Multā et capla in hoc deſunt q̄ ille contineſt. alīq̄ et i hoc
libro ſunt addita que ip̄i⁹ auctoris non ſunt: per Serapio-
nem de ſimplicibus medicinis: et p̄ hoc oīos ondī. Post
Dyasco idē Alexandri librū de pratica diligenter iſperig
qui quātus tribus diſtinguiſ libelli: tertī⁹ qui de febrib⁹
est: nec veritatem in nob̄ neqz tanti phī ſerie videſ plenī⁹
continere. Deinde ex Demochrīti pratica: cuius Ypocras
vt iuueniōi antiḡ ſcripturis diſcipulus fuit per pauca ex-
traxi. Itē ex obtalimico Demosthenis cōtinentē quicqz ad
oculoz sanitatis custodiā et egritudinū curas expedīt. hic
liber antiquissim⁹ mībi occurrit: in quo deficiebant de in-
cepta diſputatione de vīlu plurima et de anathomia oculi.
cetera vero aderant et completa et mīro lepore condita.
Deinde ex librio ſex Dībāli ſi practica de illis noīe quoqz
filio ſuo Eustachio ſcripſit: quos vt ip̄e ait ex. lxxv. quos
dī medīcia p̄diderat excepſit. Itē ex gynetia Musiois q̄
egritudines matricis et mulierū accidētia et iet grecō ſtilo.
Itē ex tertio lib. Pauli de illis ſepte quos in medicia ſcri-
pſit multa collegi et multa ignota relig. Nā iuueniō aucto-
res grecos vt puto p̄ ydiomata differre multis medicia-
rū vocabulis. Et ex grecis est ep̄ſtola. S. ad. Hauconem
Simon Jani. a z